

Străzi,
case,
oameni

PAG 3F

Arta ca
destin
asumat

PAG 4F

Simeze
bucureștene

PAG 2F

"Inoportun"

Un motiv de profundă iritare:

Învierea

Și, adunându-se ei împreună cu bătrânii și ținând sfat, au dat bani mulți ostașilor zicînd: Spuneți că ucenicii Lui, venind noaptea L-au furat, pe cînd noi dormeam [...]

Și s-a răspîndit cuvîntul acesta între Iudei pînă în ziua de astăzi. (Matei 28, 12-15).

Răzvan IONESCU

În depărtare, soarele se afunda în apele Mediteranei, sfîrșind cea mai teribilă zi din istoria lumii. Cîți oare dintre contemporani bănuiau în apusul aceluia ceas, răsăritul nevăzut de dincolo de valuri, al mîntuirii? Doi călători, doi dintre cei 70 de ucenici ai Mîntuitorului, părăseau Ierusalimul și o porneau, cale de 11 km spre Emaus, lăsînd în urmă Golgota și mormîntul învîțătorului lor, pe care în zorii aceleiași zile mironșitele îl găsiseră gol. Să-i fi înspăimîntat această veste? Parcă ar fi vrut să li se steargă urma. De fapt, Luca și Cleopa erau singuri și *trîști* (Luca 24, 17). Chiar ei văzuseră în Iisus un *prooroc puternic în faptă și-n cuvînt înaintea Lui Dumnezeu și a întregului popor* (Luca 24, 19), nădăjduind că *El este Cel Ce avea să izbăvească pe Israel* (Luca 24, 21). În a treia zi de cînd îi lăsase singuri, murînd pe cruce, nici trupul Lui nu mai era de găsit. Mergeau trudiți prin pulberea drumului, în vreme ce soarele asfințea după piscurile Libanului. Din aburul serii, pe nesimțite, o umbră se alătură celor doi. Era El. Dar ochii lor erau *îmștiți ca să nu-l cunoască* (Luca 24, 16). Singuri și trîști, Luca și Cleopa pierduseră lumina nădejdi. Cu toate acestea, cuvintele și felul de a vorbi ale străinului le era atât de familiare! O lumină caldă părea să-i cuprindă și zăreau parcă, *ca-n ghicitoră*, chipul Hristosului lor. Ceva nedeslușit, ca un fior, îi făcea să se împotrivescă despărțirii de acest străin ce părea să meargă mai departe, tocmai acum cînd noaptea se lăsa de-a binelea. *Rămii cu noi că e spre seară și s-a plecat zîna* - s-au rugat cei doi. La masă, străinul luînd pîinea, a binecuvîntat și, frîngînd, le-a dat (Luca 24, 30). Luînd și mîncînd, ochii celor doi au fost scurtcircuiți de vederea deplină: era El! Luca și Cleopa deveneau astfel cei dintîi coliturghistorii de după Înviere. Doar ei au fost de față la cea dintîi Cină de Taină sau Sfințită Euharistie, săvîrșită de Însuși Iisus după Învierea Sa. Numai atunci l-au recunoscut, deși *ardea inimă* în ei încă de cînd le vorbea pe cale, tilcuindu-le Scripturile.

Nimic nu a iritat mai mult istoria umanității decît Învierea lui Iisus Hristos! Nimic nu a coalizat mai multe și mai vaste energii decît contestarea ei! Nici un demers uman nu s-a bucurat de o asemenea fecundă continuitate. De la aristocrația iudee și păgînitărea romană pînă la iluminismul veacului al XVII-lea și post-modernitatea recentă a „Codului Da Vinci”. În epocă au pus sub pază mormîntul. O sentință politică pe crucea Lui și a noastră (IHRI - Iisus Hristos Regele Iudeilor) și un mormînt aflat ulterior gol, ce trebuia numaidecît umplut, tocmai ca sentință politică să nu mai fie interpretată de către „primedjioasa sectă creștină” drept decedat. De la Saul din Tars pînă la nefericitii James Cameron & Simcha Jacobovici cu documentarul lor despre mormîntul recent aflat al familiei lui Iisus, prezentat nu demult la New York, aceiași alergare disperată a celor care au ratat startul! Nu fără beneficii. Nu fără daune în geografia sufletului. Afta doar că în geografia lui Saul din Tars bunăoară, a intervenit drumul Damascului. Pînă la constituirea științelor moderne ale naturii („cazurile” Copernic și Galilei). „Hristosul credinței” ca și autoritatea Scripturii și a Bisericii nu au fost contestate. Gestionarea „nefericită” a celor două cazuri dar și propensiunea spre stăpînire a acestei lumi a *eclesiei* apusene au condus spre Reformă dar și spre metoda istorico-critică de interpretare a textelor biblice, expresie clasică a hermeneuticii teologice moderne sau științifice care a apărut în secolul Lumiilor. Dacă pînă atunci răspunsul la întrebarea „Cine este Iisus Hristos?” era formulat în termeni dogmatici, mefiență asupra pertinentei acestui răspuns a condus la tendința unui anume tip de redescoperire a Mîntuitorului pe care lumea îl schimbare l-a numit „Iisus al istoriei”. Opera filosofului și scriitorului iluminist Hermann Samuel Reimarus - *Von dem Zwecke Jesu und seiner Jünger* - profesor de ebraică și limbi orientale la Universitatea din Hamburg, publicată postum de scriitorul Gotthold Ephraim Lessing la anul 1778, a declanșat un protest public vehement. Autorul susținea că învățătura lui Iisus Hristos a fost falsificată de către discipolii săi, decepționați de eșecul învîțătorului în pretențiile Sale de mesianitate politică (*Evangheliile reprezintă o fraudă deliberată menită să explice eroarea din mesajul lui Iisus și anume profetația repetată a acestuia referitoare la iminența sfîrșitului lumii*). (continuare în F4)

Învierea Domnului

Dumitru STĂNILOAE

Înainte de toate, învierea lui Hristos ne întemeiază, în general, credința într-o continuare a vieții după moarte. „Dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este credința noastră”, spune Apostolul Pavel (I. Cor. 15, 17). Fără acest eveniment, noi n-am avea constatat de oameni ce au trăit în istorie un fapt doveditor al vieții de după moarte. S-ar fi putut spune că Iisus, murînd, a încetat definitiv de a mai fi și orice om prin moarte piere în chip integral. Dacă n-ar fi fost întemeiată această credință prin învierea Lui, n-ar mai avea nici o importanță deosebirea între cei ce cred și cei ce nu cred și n-ar mai fi nici o dovadă că Iisus a fost Dumnezeu, iar opera Lui, operă mintuitoare. Dar, presupunînd evident acest rost de temelie a învierii Domnului, noi vom dezvolta alte semnificații ale ei. Considerațiile moderne, care se aduc în favoarea nemuririi sufletului, vîd în despărțirea sufletului de trup o eliberare a puterilor lui încătușate, o izbucnire într-o viață mai plină. Creștinul, bazat pe învățatura revelată și sprijinit de indicația anumitor experiențe, crede că de o astfel de amplificare a vieții au parte numai sufletele care nu se duc de aici încercuite de păcat. Cel dintîi care a trecut prin moarte la o viață mai deplină a fost Iisus Hristos. (Păcatul, așadar, este o piedică mai durabilă în calea vieții spirituale decît trupul). Păcatul rămîne permanent legat de suflet, ca o desfigurare a ființei lui. Trupul poate să nu afecteze puterile spiritului în ființa lor, ci numai să le fie o barieră în manifestare. Păcatul le deformează și le slăbește pînă în inima lor. Adevărul acesta este ilustrat de cele două forme ale existenței sufletelor după moarte, întrucît, deși toate sufletele au plecat din trupuri, nu toate se duc într-o existență chinuîtoare cum ar trebui să fie dacă trupul le-ar fi alterat ființa sau într-o existență fericită, cum ar avea să fie cazul dacă, afară de trup ca barieră trecătoare a sufletului, n-ar mai fi și altoavea care îl strîngă în chip mai durabil. Dar, o separație reală între trup și păcat, ca să se poată constata ce se poate pune propriu-zis în seama

umnia și a altuia, nu se produce decît prin separația sufletului de trup. În viața pămîntească trupul și păcatul se află ca un întreg nedespărțit, încît e mai greu de evidențiat real că piedica vieții sufletești stă nu în trup, ci în păcat. După învățatura creștină, omul, încă din primul moment al apariției sale în trup, în viața pămîntească, se împovărează cu păcatul ereditat. Nu trupul care se zămislește e păcatul; între ele se poate face, în lumina existenței sufletelor din lumea viitoare, o distincție conceptuală. Dar păcatul se ivește deodată cu apariția omului în trup, din primul moment al existenței lui, așadar. Existența pămîntească a omului, prima formă a existenței lui, se naște cu pecetea păcatului și acest fapt se recunoaște în toată desfășurarea ei. Dar trupul este forma văzută a acestei existente. Chiar dacă prin botezul în Iisus Hristos e scos de sub robia păcatului, omul rămîne, cît se află pe pămînt, într-un trup al cărui raport față de suflet e determinat de legea generală a existenței pămîntești a oamenilor după ivirea păcatului în lume. Trupul, după păcatul strămoșesc, a devenit un instrument al păcatului, nu numai întrucît păcatul, ca act al subiectului, se săvîrșește prin el, ci și întrucît prin el încercuiește sufletul și mai mult în desfășurarea puterilor sale. Serviciul acesta ingrat îl împlinesc trupul în urma unei învîrtoșări, în urma unei

structurări a lui în sensul acesta. Chiar cînd dintr-un om a dispărut păcatul, această îngroșare structurală a trupului rămîne, fiind și o condiție de angrenare a omului în forma lumii acesteia, determinată de păcat. Astfel, moartea împlinesc un îndoit rost în raport cu o lume afectată de păcat. Întîi, arată prin cele două forme de existență ale sufletelor după despărțirea de trup că nu trupul se datorează în ultimă analiză stingheriei și deformarea vieții spiritului, ci păcatului. Al doilea, moartea dizolvă un trup care, chiar cînd nu mai este mediu de manifestare a păcatului, nu poate fi transformat în așa măsură încît să nu mai îngusteze viața spiritului, oricît s-ar micșora această deficiență a lui în cursul existenței pămîntești a unor sfinți, de pildă. Trupul istoric, dacă nu e mediul de manifestare al unui păcat actual, poartă în structura lui îngroșările produse de păcatul trecut sau de continuitatea lui cu corporalitatea unei omeniri păcătoase și a unei naturi cosmice adaptate la o astfel de corporalitate. El e lava răcită care arată că prin el a trecut focul păcatului. El nu poate fi modificat în cadrul acestei lumi, ci trebuie distrus pînă în temelie și scos cu totul din continuitatea în care se află cu forma aceasta a lumii. Dar, dacă trupul este o creație a lui Dumnezeu, constituind mediul firesc de manifestare a spiritului omenesc și,

dacă nu el este cauza păcatului și a îngustării vieții spirituale, distrugerea lui nu poate fi decît o condiție pentru reînnoirea lui, pentru ridicarea lui într-o formă care să nu mai poarte stigmatul păcatului. Cine crede că omul e creat de Dumnezeu, și anume ca un întreg format din trup și suflet, și mai crede că păcatul n-a distrus definitiv această făptură, acela trebuie să creadă că într-o concluzie necesară în învierea trupurilor, adică în restabilirea întregului om.

Această înviere nu se poate produce însă înainte de transformarea întregului chip al lumii acesteia, afectat de păcat și îngroșat pe măsura conștientă a oamenilor purtați de patimi. În forma actuală a lumii nu se poate, de pildă, să nu fie moarte, deci nu e posibilă o viață fără sfîrșit, o viață a învierii în relații depline cu oamenii ce trăiesc după legile ei. Numai așa pot găsi generațiile tinere hrană, dacă mor cele bătrîne. Pe de o parte, este o poruncă divină ca oamenii să întrebuințeze instinctul sexual spre naștere, pe de alta, dacă oamenii s-ar tot înmulți fără să fie moarte, pămîntul nu i-ar putea hrăni. Dar sînt și alte trăsături ale lumii acesteia care îi arată potriveala ei cu o omenire păcătoasă. E de exemplu concurența aprigă între indivizi și popoare. Cel ce vrea să se mențină, să ajungă la o situație mai bună, trebuie să lupte. Dar în chipul acesta, vrînd-nevrînd, înlătură pe alții de la anumite bunuri. Noi nu tragem de aici concluzia extrem protestantă a lui H. Thielicke, de pildă, că, în forma actuală a lumii, nu se poate trăi fără păcat. Dar, fapt e că cine vrea să trăiască fără păcat trebuie să sufere. Există o anumită neconformitate între viața de puritate a cuiva și legile lumii acesteia. Chipul acestei lumi se răzbuță oarecum cu gelozie pe cel ce nu trăiește după voia ei. Aici se află încă o cauză a morții silnice a lui Iisus. Dar, în general, legile acestei lumi macină pe toți oamenii care trăiesc pe arena ei. E un rău care se consumă pe sine însuși manifestînd și în aceasta mărirea lui Dumnezeu.

(fragment din cartea „Iisus Hristos sau Restaurarea omului”, Ed. Omniscope, 1993)

Veniți să dați lumină!

Vlad PIRĂU

În aceste cuvinte stă rostul întregii vieți pămîntești a lui Iisus Hristos, Messias: chemarea la lumină, chemarea la viață, chemarea la iubire. Într-o lume care se aseamănă din ce în ce mai mult cu un mormînt întunecat, iată vine Cineva Care înfruntă moartea, nu doar la nivel personal, ci mai ales colectiv, luînd asupra Sa moartea întregii lumi, moartea fiecărui om în parte, starea de cădere și întuneric veșnic în care se aruncase lumea după ce primii oameni părăsiseră Grădina Raiului. Acel Cineva intră în mormîntul de bezna hulpavă și, cu lumina-l blîndă, lumina unei Inimi nesecate de iubire, face să se prăbușească întunericul, piatra și împietrirea, porțile iadului și tăriile morții. Asemeni unui foc nestins care, înghițit de împărăția gheturilor veșnice, răzbate prin căldura sa, topind și zdrobind stăpînirea tiranică a înghețului, și aducînd pentru totdeauna Primăvara Iubirii și a Învierii. Gestul suprem al Omului și Dumnezeuului Iisus Hristos a fost moartea pe Cruce și Învierea. Dar acestea nu erau decît incununa unei întregi vieți de dăruire, neîncetat petrecute în strădania continuă de a fi chema pe oameni la lumină, învîndu-i pe orbii cu sufletul să vadă, pe cei ologi cu sufletul să se ridice și să meargă, pe cei mîncăți de lepra păcatului să se întoarcă și să fie vii.

Toate miile de minuni pe care Iisus le-a făcut în fața oamenilor au avut în primul rînd o dimensiune sufletească: nu ca medic, ci ca dătător de viață, Hristos le curăța bolnavilor sufletul, pentru ca ei să se bucore de un trup sănătos, și le curăța trupul, pentru ca ei să poată primi cu toate simțurile curate lumina adevărurilor spirituale. „Și cu toate că atîtea minuni a făcut El în fața lor, ei tot nu credeau într-Insul.” (Ioan 12, 37). Întreaga învățătură a lui Iisus nu a fost una filozofică, abstractă. Citiți Biblia, citiți Noul Testament, și vă veți regăsi în paginile lui prin exemple ale vieții de zi cu zi. Iisus nu îi învăța pe oameni să gîndească, ci să trăiască, să își deschidă inimile și să se iubească unii pe alții. Iisus Și-a închinat viața oamenilor, și mai precis readucerii oamenilor la limanul Luminii și al Dragostei. Punîndu-Se pe Sine în slujba tuturor, nu a făcut decît să încearcă în mod constant să îi trezească pe oameni, să îi cîștige din ghearele întunericului, să îi învieze pe cei morți cu sufletul. Într-un cuvînt, Iisus Și-a închinat viața Învierii. Iisus a săvîrșit Învierea. Iisus este Învierea! „Eu sînt Învierea și viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi; și tot cel ce trăiește și crede întru Mine, în veac nu va muri! Crezi tu aceasta?” (Ioan 11, 25-27).

Ca un Copil cu sufletul curat și încrezător, El a răsărit în viața oamenilor cu simplitate și dragoste, venind smerit

și răbdător, punîndu-Se spre folosul tuturor, învîndu-i pe toți cu îmbrățișarea caldă a prezenței Sale, radiînd iubire și Lumină. Chiar și în cele mai crunte momente ale jertfirii Sale, El nu își ducea grija propriei sorți, ci se ruga pentru mîntuirea oamenilor. „Fiice ale Ierusalimului, nu Mă plîngeți pe Mine, ci pe voi plîngeți-vă și pe copiii voștri!” (Luca 23,28). Chiar și în clipele pămîririi Sale, Iubirea Lui biruia suferința cumplită și răzbătea ca un strigăt de rugăciune pentru mîntuirea oamenilor: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac!” (Luca 23, 34). Chiar și în clipa morții Sale pe Cruce, în nemărginita Sa iubire de Oameni, cu brațele Sale întinse pe lemn cuprîndea unii pe alții. Iisus Și-a închinat viața oamenilor, și mai precis readucerii oamenilor la limanul Luminii și al Dragostei. Punîndu-Se pe Sine în slujba tuturor, nu a făcut decît să încearcă în mod constant să îi trezească pe oameni, să îi cîștige din ghearele întunericului, să îi învieze pe cei morți cu sufletul. Într-un cuvînt, Iisus Și-a închinat viața Învierii. Iisus a săvîrșit Învierea. Iisus este Învierea! „Eu sînt Învierea și viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi; și tot cel ce trăiește și crede întru Mine, în veac nu va muri! Crezi tu aceasta?” (Ioan 11, 25-27).

Ca un Copil cu sufletul curat și încrezător, El a răsărit în viața oamenilor cu simplitate și dragoste, venind smerit

farisei și de marii învățați nevăzători și orbii ai lumii) și de politică (se spune în Noul Testament cum fugea din calea mulțimilor care doreau să îl înscăuneze rege). Pentru că El nu venise pentru interesele meschine ale unei lumi trecătoare, ci venise să le aducă oamenilor marea scară către Cer și către lumea veșnică: iubirea. De aceea veți vedea citind viața lui Iisus, reflectată în paginile celor patru evanghelii din Noul Testament, că El cită a trăit nu a făcut nici politică, nici filozofie, ci a fost un învățător al faptelor: de la cele de zi cu zi, pînă la cele ale sufletului, El îi învăța pe oameni să trăiască și să se mîntuiască. În activitatea Sa misionară, El nu a căutat niciodată loc de cinste, afirmare publică, îmbogățire, prestigiu sau alte interese meschine, specifice filozofiei și politiciii. Viața Lui a fost una de post și rugăciune și de permanentă slujire și dăruire. Pentru că nu venise spre o viață în sensul lumesc, care caută doar belșugul și propria bunăstare, ci spre o viață în sensul dumnezeiesc, care caută să dăruiască viață veșnică tuturor, adică să îi învieze pe cei morți cu sufletul, prin Iubire. „Iar Iisus a strigat și a zis: Cel ce crede în Mine, nu în Mine crede, ci în Cel Ce M-a trimis pe Mine. Eu, Lumină am venit în lume, pentru ca tot cel ce crede în Mine să nu rămînă în întuneric. Și dacă aude cineva cuvintele Mele și nu le păzește, Eu nu-l judec; că n-am venit să judec lumea, ci să mîntuiesc lumea.”

P O E S I S

Șt.A.BANARU

Grădinile Raiului

Dacă ar vrea vreodată Dumnezeu S-aducă pe pămînt un colț de rai L-ar așeza, cu îngerii alai, „După Grădini” în Schei. Și n-ar fi greu: Pomii sînt niinși de flori în luna mai, Iar vara fructele sînt curcubeu.

Adam oferă Evei - păr bălai - , Ea mușcă pofticioasă mărul său, Biblia teamă n-o va mai cerca: Șarpele-i dispărut de pe orbită, Incolăcit pe veci de-o stalactită Și Dumnezeu nu-i va mai alunga...

(Poate proprietarii de grădini Îi va ținti cu gloanțe de lumină!)

Lăcaș de har

Din cronici vechi aflăm povestea întîmplată

Acum cinci veacuri pe un sfințit tîpșan: Din dania lui Vlad, Domnul muntean, Biserica din Schei în piatră fu durată Și lingă ea, precum un talisman Școala - o prețioasă nestemată De limbă românească, adevărată, Întîia pe tărîm daco-roman. Și-alți Domni de peste munți o înzestrară Cu vechi hrisoave și cu carte rară. Istoria fu pusă-atunci în capul mesii!

Școala din Schei a fost, prin vreme, academie,

Lăcaș de har dumnezeiesc și măiestrie Unde a tipărit cărți românești Coresi.

Altare creștinești

Ce ar fi fără ele Scheiul meu - Altare cu icoane creștinești? Troițele sînt torțe omenești, Ce ard ca să-L slăvim pe Dumnezeu. Ploi ca de gheață, vînturi vrăjmașești Le-au tot bătut, prin secole, mereu. Și din Cetate, cîte-un fariseu Gînd rău le-a pus... (Păcate omenești?) Un braț al crucii, noaptea l-au tăiat Că-n zare, Părea de-a dreptul o spinzătoare. Iar judele a poruncit să o îngroape În tainic loc, să putrezească-n anpe.

...Dar troița a răsărit în vechiul sanctuar Precum copacul dă din rădăcini lăstari.

Dan Puric, în ipostază de scriitor

Actorul și regizorul Dan Puric va lansa, pe 5 mai, volumul „Cine sîntem?”, o carte despre „taina identității personale și comunitare trăită și exprimată în, și prin persoana autorului”. Titlul volumului este dat de un capitol din carte al cărui conținut îl reflectă pe cel al unei serii de conferințe cu același nume, susținute de artist la București, Cluj, Oradea, Arad, Iași și Constanța. „Antrenamentul de uitare la care este supus poporul român, astăzi, face ca gîndirea și inima să se rotească pe loc și, din această rotire în gol, paradoxal, o dată cu trecutul, dispăre și viitorul. El, omul de azi, pedalează zadarnic într-un prezent continuu. A locui cu ființa doar într-o dimensiune a timpului - și aceea distorsionată - înseamnă moartea lentă, dar sigură a identității”, spune Dan Puric în cartea sa. Dan Puric conduce Compania Passe-Partout, pe care a înființat-o în anul 1999, alături de care a realizat spectacole precum: „Made in Romania”, „Costumele”, „Hic sunt leones”, „Cei 150” și „Don Quijote”.